

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.
Levélcím: 1391 Budapest 62. Pf. 211.
Telefon: (06-1) 472-8865
Ügyszám: VJ/40/2020.
Iktatószám: VJ/40-18/2020

Betekinthető!

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a Szabó, Kelemen és Társai Andersen Ügyvédi Iroda (1024 Budapest, Lövőház utca 39. eljáró ügyvéd: dr. D. B. és dr. K. L.) által képviselt **LIBRI Könyvkereskedelmi Kft.** (1066 Budapest, Nyugati tér 1.) és a szintén a Szabó, Kelemen és Társai Andersen Ügyvédi Iroda által képviselt **Rochlitz András György** (1029 Budapest, Kinizsi Pál utca 10.) bejelentők által benyújtott összefonódás-bejelentés alapján indított versenyfelügyeleti eljárásban, amelyben további ügyfélként részt vett a szintén a Szabó, Kelemen és Társai Andersen Ügyvédi Iroda által képviselt **LIBRI Könyvkiadó Kft.** (1066 Budapest, Nyugati tér 1.), valamint a Kende, Molnár-Bíró, Katona Ügyvédi Társulás (1118 Budapest Villányi út 47.; eljáró ügyvéd: dr. M. Gy. és dr. K. T.) által képviselt **AXIALIS Holding Kft.** (1051 Budapest, Vigadó tér 3. 3. lépcsőház 4. emelet 1.) és az Élő Nóra Mária ügyvezető által képviselt **SQ Invest Kft.** (1066 Budapest, Nyugati tér 1.), – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa megállapítja, hogy a LIBRI Könyvkereskedelmi Kft.-nek a LIBRI Könyvkiadó Kft. feletti közvetlen egyedüli irányításszerzésével megvalósuló összefonódás nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt az érintett piacokon.

A határozat ellen a kézhezvételtől számított harminc napon belül közigazgatási per indítható. A keresetlevelet a Gazdasági Versenyhivatalnál kell benyújtani elektronikusan az erre rendszeresített űrlap¹ használatával, mely a Gazdasági Versenyhivatal honlapján érhető el. A Gazdasági Versenyhivatal a keresetet az ügy irataival együtt továbbítja a közigazgatási perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszéknek. A törvényszék eljárásában a jogi képviselő kötelező.

I n d o k o l á s

I.

A bejelentett összefonódás

- 1) A LIBRI Könyvkereskedelmi Kft. (a továbbiakban: Libri) elővásárlási joga gyakorlásának 2020. október 26-án történt bejelentésével meg kívánja vásárolni a LIBRI Könyvkiadó Kft. (a továbbiakban: Libri Kiadó) üzletrészeinek 25,8 százalékát azok jelenlegi tulajdonosától, az Open Book Invest Kft.-től (a továbbiakban: Open Book).
- 2) A Libri és Rochlitz András György (a továbbiakban: R.A.GY.) a Gazdasági Versenyhivatalhoz 2020. november 10-én az 1) pont szerinti üzletrészszerzést – mint

¹ http://www.gvh.hu/data/cms1041089/GVH_gvh_k01_19_01.jar

vállalkozások összefonódását – bejelentették² a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 43/J. § (1) bekezdése szerint a Tpv. 24. § (4) bekezdésében foglaltakra tekintettel.

- 3) A Gazdasági Versenyhivatal 2020. november 16-án a Tpv. 43/N. § (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásával az összefonódás vizsgálatára versenyfelügyeleti eljárást indított a Tpv. 67. § (4) bekezdés b) pontjának első fordulója alapján.³ Az összefonódás-bejelentés ugyanis nem felelt meg a Tpv. 43/J. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek, mert az összefonódás-bejelentési űrlap (a továbbiakban: Űrlap) nem tartalmazott egyértelmű információt arra nézve, hogy a Libri 1) pont szerinti üzletrészszerzésnek következtében a Libri Kiadó a Libri egyedüli irányítása vagy a Libri és R.A.GY. közös irányítása alá kerül-e, illetve, hogy R.A.GY. a Libri és az Open Book mellett jelenleg közös irányítója-e a Libri Kiadónak. Arra vonatkozó információk hiányában szükséges volt továbbá, annak tisztázása, hogy az üzletrészeit értékesítő Open Book-nak milyen szerepe volt a Libri Kiadó piaci magatartásának, üzleti stratégiájának meghatározásában. Az előzőek szerinti információk hiányában ugyanis a bejelentett ügylet várható versenyhatásainak értékelése nem lett volna elvégezhető.
- 4) A vizsgáló az ügyindító végzésben megállapította az Axialis Holding Kft. (a továbbiakban: Axialis) és az SQ Invest Kft. (a továbbiakban: SQ Invest) ügyféli jogállását arra tekintettel, hogy a két vállalkozás az Űrlapban foglaltak szerint a Libri Kiadó közvetett közös irányítói, mire tekintettel a Tpv. 26. § (2) bekezdésének b) pontja alapján az összefonódás közvetlen résztvevőinek, és így a Tpv. 52. § aa) pontja alapján ügyfélnek minősülnek.
- 5) Miután – a később részletezettek szerint – R.A.GY. az 1) pont szerinti ügylet révén nem szerez (közös) irányítást a Libri Kiadó felett, így a Tpv. 28. § (1) bekezdése alapján nem is lett volna jogosult az összefonódás bejelentőjeként fellépni. Az eljáró versenytanács azonban ennek ellenére bejelentőnek, és erre tekintettel a Tpv. 52. § aa) pontja alapján ügyfélnek tekintette R.A.GY.-t, mert azt, hogy szerez-e (közös) irányítást a jelen eljárásban lehetett csak tisztázni.
- 6) Az eljárás során a Libri arról tájékoztatta a vizsgálót, hogy az Open Book-tól egy 2020. december 2-i keltezésű elállási nyilatkozatot kapott az 1) pont szerinti ügylet vonatkozásában, azonban a Libri az elállási nyilatkozat mellett az Open Book 2020. december 8.-i keltezésű, az elállási nyilatkozat visszavonására vonatkozó nyilatkozatát is benyújtotta.⁴ Az ügylettől való elállási szándék rövid időn belüli visszavonására tekintettel a vizsgáló nem látott okot az eljárásnak a Tpv. 60/A. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti, annak (az akarategyezés megszűnése miatti) okafogyottságára tekintettel történő megszüntetésére, amely megközelítéssel az eljáró versenytanács is egyetért.
- 7) Az összefonódás-bejelentésben tett nyilatkozat szerint a bejelentett ügylet a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló 139/2004/EK tanácsi rendelet alapján nem bejelentés köteles. Az ügylet által megvalósuló összefonódás más ország versenyhatóságához nem került bejelentésre.

² ÖB/49/2020. számú összefonódás-bejelentés

³ VJ/40/2020. számú végzés.

⁴ VJ/40-11/2020. számú irat.

II.

Az összefonódás résztvevői

A Librihez kapcsolódó vállalkozáscsoportok

A Libri-Bookline Csoport

- 8) A Libri a Libri-Bookline Zrt. által irányított vállalkozáscsoport (a továbbiakban: Libri-Bookline Csoport) tagja. A Libri-Bookline Csoport meghatározó tevékenysége a könyv kereskedelem, azon belül is elsősorban a könyv kiskereskedelem, de emellett könyvkiadással is foglalkozik. A Libri-Bookline Csoport könyvkiadási és könyv kereskedelmi tevékenysége nem terjed ki a tankönyvekre. A csoport a könyv kiskereskedelmi tevékenységet a Libri 58 könyvesboltján és webáruházain keresztül végzi. A Libri-Bookline Csoportnak a legjelentősebb könyv szállítója a Libri Kiadó, amely mellett azonban jelenleg további nagyszámú (mintegy 370), számára könyveket eladó üzleti partnere (a könyvkiadók mellett más könyvkiadással is foglalkozó vállalkozások, szervezetek, magánszemélyek) van.
- 9) A Libri-Bookline Zrt. közösen irányítja a LÍRA Könyv Zrt.-vel a csomagküldő és internetes kiskereskedelmi tevékenységet végző eKönyv Kft.-t, Rados Richarddal a könyvkiadással és könyv kiskereskedelemmel foglalkozó Jaffa Kiadó Kft.-t, valamint Érsek Nándorral a könyvkiadással foglalkozó Scola Kiadó Kft.-t.
- 10) A Libri-Bookline Csoportnak – a csoporton belüli forgalom nélkül – elért nettó árbevétele, valamint az előző pontban említett közösen irányított vállalkozások nettó árbevételének az 50 százaléka Magyarország területén az összefonódás létrejöttének időpontjában rendelkezésre álló utolsó hitelesen lezárt üzleti évben (2019.) együttesen meghaladta a 15 milliárd forintot.
- 11) A Libri-Bookline Zrt. az Axialis és az SQ Invest közvetlen közös irányítása alatt áll.

A Spéder Csoport

- 12) Az Axialis a dr. Spéder Zoltán által irányított vállalkozáscsoport (a továbbiakban: Spéder Csoport) tagja. A csoport elsősorban holding tevékenységet folytat, Magyarország területén az összefonódás létrejöttének időpontjában rendelkezésre álló utolsó hitelesen lezárt üzleti évben (2019.) minimális összegű nettó árbevételt ért el.

A Balogh Csoport

- 13) Az SQ Invest a Balogh Ákos irányítása alá tartozó vállalkozáscsoport (a továbbiakban: Balogh Csoport) tagja. A Balogh Csoport meghatározó tevékenysége a saját tulajdonú ingatlanok bérbeadása és üzemeltetése.
- 14) A Balogh Csoport az összefonódás létrejöttének időpontjában rendelkezésre álló utolsó hitelesen lezárt üzleti évben (2019.) Magyarország területén – a csoporton belüli forgalom nélkül - 1 milliárd forintot meghaladó nettó árbevételt ért el.

A Libri Kiadó Csoport

- 15) A Libri Kiadó üzletrészeinek tulajdonosai jelenleg: a Libri (50,2%), a szintén a Libri-Bookline Csoportba tartozó Családragény Kft. (16%), az Open Book (25,8%), valamint R.A.GY. (8%). A Libri Kiadó hatályos társasági szerződése szerint az üzleti terv és a stratégiai döntések elfogadásához a taggyűlésen a szavazatok 75 százaléka szükséges, a vezető tisztségviselők kinevezése azonban egyhangú döntést igényel. A társasági szerződés előzőek szerinti rendelkezései az összefonódást követően is hatályban maradnak.

- 16) A Libri Kiadó és az általa irányított vállalkozások (a továbbiakban együtt: Libri Kiadó Csoport) meghatározó tevékenysége a könyvkiadás, mely azonban nem terjed ki a tankönyvek kiadására. E mellett a csoport foglalkozik diafilmgyártással és értékesítéssel, valamint könyvkiadói jogok kereskedelmével is. Közvetlen könyvértékesítési tevékenységet kizárólag a könyvhetek alkalmával végez, és csak saját kiadású könyvek esetében, melyből azonban minimális bevétele származik.
- 17) A Libri Kiadó közösen irányítja Mészáros Sándorral a könyvkiadással foglalkozó Pesti Kalligram Kft.-t
- 18) A Libri Kiadó Csoportnak – a csoporton belüli forgalom nélkül – elért nettó árbevétele, valamint a Pesti Kalligram Kft. nettó árbevételének az 50 százaléka Magyarországi területén az összefonódás létrejöttének időpontjában rendelkezésre álló utolsó hitelesen lezárt üzleti évben (2019-ben) meghaladta az 2 milliárd forintot.

III.

Az összefonódásban résztvevő vállalkozáscsoportok piaci helyzete a könyvkiadás és a könyv kiskereskedelem területén

- 19) A Libri-Bookline Csoport és a Libri Kiadói Csoport egyaránt foglalkozik könyvkiadással, míg az ahhoz kapcsolódó könyv kiskereskedelmi értékesítési tevékenységet a két vállalkozáscsoport közül (a Libri Kiadói Csoport csekély mértékű, és speciális értékesítési módnak tekinthető könyvheti értékesítését leszámítva) érdemben csak a Libri-Bookline Csoport végez. A Spéder Csoport és a Balogh Csoport nem végzi a fenti tevékenységeket, sem azokhoz bármilyen formában kapcsolódó tevékenységeket.

Könyvkiadás

- 20) A GVH gyakorlata⁵ alapján a könyvkiadáson belül a tankönyvek kiadása olyan sajátosságokkal rendelkezik, ami alapján egyértelműen elkülönül az egyéb könyvek kiadásától. Ez utóbbiakon belül a kiadott könyv műfaja szerint, az Európai Bizottság gyakorlatát⁶ is figyelembe véve bizonyos mértékben a kiadás szempontjából is eltérő sajátosságokkal rendelkeznek az alábbi főbb könyvcsoportok:
 - a szépirodalmi könyvek,
 - a tudományos és szakmai művek,
 - a gyerekkönyvek.
- 21) Könyvkiadással Magyarországon nagyszámú vállalkozás foglalkozik, ami igaz a fenti csoportok közül a szépirodalmi könyvek kiadására is. A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesületének több mint 100 tagja van. A Libri-Bookline Csoport és a Libri Kiadói Csoport együttes részesedése a (tankönyvek nélküli) magyarországi könyvkiadásból 10-20 százalék közötti. Ezen belül azonban együttes részesedésük a fenti termékcsoportok közül kizárólag a szépirodalmi könyvek esetében haladja meg (csekély mértékben) a 20 százalékot, melyen belül azonban a Libri-Bookline Csoport részesedése kevesebb, mint 5 százalék.
- 22) A könyvkiadási tevékenység folytatásának a tankönyvkiadás kivételével adminisztratív akadályi nincsenek. Gazdasági szempontból – a Libri nyilatkozata szerint – egy új könyvkiadó vállalkozás indításához elégséges néhány tízmillió (de legfeljebb 100

⁵ VJ/52/2013.

⁶ COMP/M. 5838. –Berthelmsman/Planeta/Circulo, 20-21. bekezdés; M.4611 – EGMONT/BONNIER 15. bekezdés; M.6789 – BERTELSMAN/PEARSON/PENGUIN RANDOM HOUSE 46. bekezdés.

millió) forint, és két-három szakember. Azt, hogy a piacra lépésnek gazdasági szempontból sincsenek érdemi korlátai korábbi határozatában⁷ a Versenytanács is megállapította.

Könyv kiskereskedelmi értékesítés

- 23) Könyvek kiskereskedelmi értékesítését szintén jelentős számú vállalkozás végzi, melyek közül azonban a Libri-Bookline Csoportnak a részesedése (30-40 százalék) a legnagyobb a magyarországi (tankönyvek nélküli) könyv kiskereskedelmi forgalomból, mely határok közé esik a Libri-Bookline Csoport részesedése a könyveknek a kiadóktól értékesítés céljából történő beszerzéséből is.
- 24) A Libri-Bookline Csoport az általa értékesített könyvek egy jelentős részét a Libri Kiadó Csoporttól szerzi be, de mellette jelentős számú más kiadóval is kapcsolatban áll.

IV.

A bejelentési kötelezettség

Összefonódás

- 25) A Tpvt. 23. § (1) bekezdésének a) pontja alapján vállalkozások összefonódás jön létre, ha egy vállalkozás vagy több vállalkozás közösen közvetlen vagy közvetett irányítási jogot szerez valamely tőle független vállalkozás felett. A GVH gyakorlata szerint *„összefonódásnak minősül, ha valamely vállalkozás felett annak addigi közös irányítója egyedüli irányítást szerez.”*⁸
- 26) A Tpvt. 23. § (2) bekezdése szerint közvetlen irányítással rendelkezik egy vállalkozás vagy több vállalkozás közösen, ha a) a másik vállalkozás többségi szavazati jogot biztosító üzletrészeivel, részvényeivel, illetőleg a szavazati jogok több mint ötven százalékával rendelkezik, vagy b) jogosult a másik vállalkozás vezető tisztségviselői többségének kijelölésére, megválasztására vagy visszahívására, vagy c) szerződés alapján jogosult a másik vállalkozás piaci magatartásának meghatározó befolyásolására.
- 27) Jelenleg a Libri Kiadó a Libri-Bookline Csoport két tagja (a Libri és a Csaláregény Kft.) és az Open Book közös irányítás alatt áll. A Libri-Bookline Csoport ugyan rendelkezik a Libri Kiadó többségi (50,2+16=66,2 százalékos) szavazati jogot biztosító üzletrészhányadával, a vállalkozás társasági szerződése alapján azonban a Libri Kiadó üzleti tervének elfogadásához a közgyűlésben 75 százalékos többség kell. Ezt pedig a Libri-Bookline Csoport tagjai csak az Open Book kisebbségi (25,8 százalékos) szavazatával (és csak azzal) együtt tudják biztosítani, ami a Versenytanács gyakorlata szerint a Tpvt. 23. § (2) bekezdésének c) pontja szerinti szerződésen alapuló közös irányításnak minősül.⁹
- 28) A Libri Kiadó jelenlegi irányításának előzőek szerinti minősítésekor az eljáró versenytanács figyelemmel volt arra, hogy a Versenytanács gyakorlata szerint a *„vállalkozás irányítása szempontjából meghatározó jelentősége van annak, hogy mely fórum jogosult a vállalkozás éves üzleti tervének elfogadására. Az üzleti terv ugyanis általában alapvetően meghatározza a vállalkozás követendő piaci magatartásának fő kereteit. Ezért főszabályként abban az esetben, ha az üzleti terv elfogadására a*

⁷ VJ/96/2009. számú ügyben hozott határozat 36. pont.

⁸ A Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa elnökének 1/2019. közleménye az összefonódások vizsgálatára irányuló eljárásokkal kapcsolatos egyes jogalkalmazási kérdésekről (a továbbiakban: 1/2019. közlemény) 82. pont.

⁹ 1/2019. közlemény 43. pont.

vállalkozás legfőbb szerve (közgyűlés, taggyűlés), vagyis vita esetén a többségi szavazati joggal rendelkező tulajdonos a jogosult, akkor a Tpvt. 23. § (2) bekezdés a) pontja szerinti irányítás valósul meg. Ezzel szemben, ha az igazgatóság vagy az ügyvezetés fogadja el, akkor a Tpvt. 23. § (2) bekezdés b) pontja alapján az irányít, aki a vezető tisztségviselők kijelölésének jogával rendelkezik.”¹⁰ Az eljáró versenytanács álláspontja szerint az előző – az egyedüli irányításra nézve megfogalmazott – megközelítés igaz a közös irányítás esetére is. Ezért ugyan R.A.GY. szavazata is szükséges a Libri Kiadó vezető tisztségviselőinek kinevezéséhez, ez azonban az előzőek alapján nem hozza őt a Tpvt. 23. § (2) bekezdés b) pontja szerinti közös irányítói helyzetbe, mert a vállalkozás üzleti tervét a taggyűlés fogadja el, mely döntéshez viszont nem szükséges az ő szavazata.

- 29) Az Open Book 25,8 százalékos üzletrésének 1) pont szerinti megszerzésével a Libri a Libri Kiadó közgyűlésében a szavazati jogok 76 (a szintén a Libri-Bookline Csoportba tartozó Családegény Kft.-vel együtt 92) százalékával rendelkezik majd, mire tekintettel addigi, az Open Book-kal közös irányítása közvetlen egyedüli irányítássá alakul át, ami az előzőek alapján vállalkozások összefonódásának minősül. Az előző pontban írtak alapján R.A.GY. az összefonódást követően sem lesz a Libri Kiadó (közös) irányítója, mert a vállalkozás társasági szerződése az üzleti terv elfogadását változatlanul a taggyűlés hatáskörébe utalja, melynek döntéseihez nem szükséges az ő szavazata.

Küszöbértékek

- 30) A Tpvt. 24. § (1) bekezdése szerint a vállalkozások összefonódását a Gazdasági Versenyhivatalhoz be kell jelenteni, ha valamennyi érintett vállalkozáscsoport [26. § (5) bekezdés], valamint az érintett vállalkozáscsoportok tagjai és más vállalkozások által közösen irányított vállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevétele együttesen a tizenöt milliárd forintot meghaladja a 15 milliárd forintot, és az érintett vállalkozáscsoportok között van legalább két olyan vállalkozáscsoport, melynek az előző évi nettó árbevétele a vállalkozáscsoport tagjai és más vállalkozások által közösen irányított vállalkozások nettó árbevételével együtt egymilliárd forint felett van.
- 31) Annak vizsgálatakor, hogy az előzőek alapján az egymilliárd forintos küszöbérték tekintetében fennáll-e a bejelentési kötelezettség a Versenytanács gyakorlata szerint abból kell kiindulni, hogy „a közös irányítás egyedüli irányítássá történő átalakulása esetén a bejelentési kötelezettség feltétele az, hogy az egyedüli irányítás alá kerülő vállalkozás nettó árbevétele meghaladja a 2 milliárd forintot. Az összefonódást megelőző helyzetben ugyanis az egyedüli irányítást szerző vállalkozáscsoport nettó árbevételébe beleszámított az addig közösen irányított vállalkozás nettó árbevételének a fele. így az egyedüli irányítást szerző vállalkozáscsoportnak az összefonódás következtében elért nettó árbevétel-növekménye a 2 milliárd forint 50 százaléka, vagyis legfeljebb 1 milliárd forint.”¹¹
- 32) A Tpvt. 27. § (1) bekezdése alapján a nettó árbevétel számítása során nem kell figyelembe venni az azonos érintett vállalkozáscsoportba tartozó érintett vállalkozások vagy azok vállalkozásrészeinek egymás közötti forgalmát. A Tpvt. 27. § (2) bekezdése szerint a vállalkozások nettó árbevételének számítása során, a Magyarország területén eladott árukból az előző üzleti évben elért nettó árbevétel kell figyelembe venni. a Tpvt. 27. § (5) bekezdése szerint a közösen irányított vállalkozások nettó árbevételét egyenlő arányban kell megosztani az azt irányító vállalkozáscsoportok között. A Tpvt. 27. § (6) bekezdése alapján a nettó árbevételt az összefonódás létrejöttének

¹⁰ 1/2019. közlemény 50. pont.

¹¹ 1/2019. közlemény 175. pont.

időpontjához képest utolsó hitelesen lezárt üzleti évre vonatkozó éves beszámoló vagy egyszerűsített éves beszámoló szerinti nettó árbevétel alapján kell meghatározni.

- 33) A Tpv. 26. § (1) bekezdése értelmében érintett vállalkozások az összefonódásban közvetlenül és közvetetten résztvevő vállalkozások. A (2) bekezdés b) pontja alapján közvetlen résztvevő a közvetlen irányítást szerző vállalkozás, az ilyen vállalkozást más vállalkozáscsoport egy vagy több tagjával közösen irányító vállalkozás, valamint az a vállalkozás, amely felett irányítást szereznek. A (3) bekezdés szerint közvetett résztvevők azon vállalkozáscsoport [Tpv. 15. § (2) bekezdés] további tagjai, amelybe a közvetlen résztvevő tartozik. Az (5) bekezdés szerint érintett vállalkozáscsoport a közvetlen résztvevő és az ahhoz kapcsolódó közvetett résztvevők együttese.
- 34) Az előzőek alapján a jelen összefonódás közvetlen résztvevőjének minősül az egyedüli közvetlen irányítást szerző Libri, a közvetett közös irányítást szerző Axialis és SQ Invest, valamint az irányításuk alá kerülő Libri Kiadó, mire tekintettel az összefonódással érintett vállalkozáscsoportoknak a Libri-Bookline Csoport, a Spéder Csoport, a Balogh Csoport és a Libri Kiadó Csoport minősülnek.
- 35) Az összefonódással érintett fenti vállalkozáscsoportoknak az összefonódást megelőző, utolsó hitelesen lezárt (2019.) üzleti évben a Tpv. fent hivatkozott rendelkezései alapján figyelembe veendő nettó árbevétele együttesen meghaladta a 15 milliárd forintot, továbbá – figyelemmel az 1/2019. közlemény fentebb hivatkozott 175. pontjára is – három (vagyis legalább két) érintett vállalkozáscsoport (Libri-Bookline Csoport, Balogh Csoport, Libri Kiadó Csoport) nettó árbevétele meghaladta az 1 milliárd forintot. Ezért az összefonódást be kellett jelenteni a Gazdasági Versenyhivatalhoz.

V.

Az összefonódás értékelése

- 36) A Tpv. eddigi alkalmazási tapasztalatai alapján a Versenytanács az összefonódás horizontális, vertikális és portfólió hatásait vizsgálja a Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa elnökének az összefonódás-bejelentési kötelezettség, az összefonódás vizsgálatára irányuló versenyfelügyeleti eljárás megindítása, valamint az eljárás teljes körűvé nyilvánítása esetén alkalmazandó „nem nyilvánvalóság” feltételéről szóló 7/2017. közleménye (a továbbiakban: 7/2017. Közlemény) III. részében foglaltak szerint.
- 37) A Tpv. 30. § (1) bekezdése szerint a Gazdasági Versenyhivatal megtiltja az összefonódást, ha – a (2) bekezdésben foglaltakat figyelembe véve – az összefonódás jelentős mértékben csökkenti a versenyt az érintett piacon, különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként.

Az érintett piac

- 38) A Tpv. 14. § értelmében az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni. Az érintett árupiac meghatározásakor a megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt – a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel – ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. Földrajzi piacként azt a földrajzi területet kell számításba venni, amelyen kívül a) az üzletfél nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy b) az áru értékesítője

nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

- 39) Az összefonódással érintett piacoknak minősülnek mindazok a piacok, amelyeken az összefonódás valamely (akár közvetlen, akár közvetett) résztvevője piaci tevékenységet fejt ki. Érdemben azonban csak azon piacok vizsgálata szükséges, amelyekre nézve a fenti versenyhatások fennállhatnak.

Árupiac

- 40) A jelen összefonódás esetében az eljáró versenytanács az összefonódás résztvevőinek tevékenységeire tekintettel a könyvkiadás és a könyvek kiskereskedelmi értékesítése esetében vizsgálta, hogy mi minősül az összefonódással érintett árupiacnak.
- 41) A könyvkiadásán belül az eljáró versenytanács a Versenytanács előzőekben már hivatkozott gyakorlatára tekintettel elkülönült árupiacnak tekintette a tankönyvek kiadását, melynek vizsgálata azonban a jelen eljárásban nem volt szükséges, mert a Libri-Bookline Csoport és a Libri Kiadó Csoport sem foglalkozik tankönyvek kiadásával és értékesítésével sem. A tankönyveken kívüli könyvek kiadásán belül vannak ugyan eltérő árujellemzőkkel rendelkező és egymástól elkülönülő fogyasztói csoportokat megcélzó könyvcsoportok, az eljáró versenytanács azonban szükségtelennek tartotta annak vizsgálatát, hogy ez a körülmény indokolja-e a tankönyvek nélküli könyvkiadás elkülönülő árupiacokra bontását, mert az összefonódásnak – a később részletezettek szerint – a tágabb és a szűkebb árupiacok feltételezése mellett sem mutatkoztak beavatkozásra okot adó versenyhatásai.
- 42) A könyvek (tankönyvek nélküli)¹² kiskereskedelmi értékesítését az eljáró versenytanács egységes árupiacként vizsgálta, a Versenytanács gyakorlatával összhangban nem tekintve elkülönült árupiacoknak az offline és az online értékesítést, valamint a különböző bolt típusokban történő értékesítést sem.¹³ Szintén egységes árupiacnak tekintette az eljáró versenytanács a könyvek kereskedelmi értékesítés céljából történő beszerzését.

Földrajzi piac

- 43) Az eljáró versenytanács a fenti árupiacok esetében Magyarország egész területét vette figyelembe érintett földrajzi piacként. A könyv kiskereskedelmi értékesítése esetében nem zárható ki ugyan, hogy az érintett földrajzi piac nem Magyarország egész területe, hanem annál szűkebb (pl. település szintű) földrajzi piacok vannak. Ezeknek az esetleges érintett földrajzi piacoknak meghatározását azonban az eljáró versenytanács nem tartotta szükségesnek, mert a jelen összefonódás esetében (miután a Libri Kiadó Csoport könyv kiskereskedelmi tevékenységet érdemben nem végez) a könyv kiskereskedelem esetében a később részletezettek szerint nem annak értékesítési, hanem a beszerzési oldalának van jelentősége az összefonódás versenyhatásainak értékelése szempontjából. A könyvek kiskereskedelmi értékesítés céljából történő beszerzése esetében pedig az érintett földrajzi piac egyértelműen országos kiterjedésű.

Horizontális hatás

- 44) Az összefonódásnak horizontális összefüggésben azokon az érintett piacokon lehet hatása a gazdasági versenyre, amelyek azonos (eladói vagy vevői) oldalán az összefonódásban résztvevő mindkét vállalkozáscsoport (ténylegesen vagy potenciálisan)

¹² A továbbiakban, amikor könyvkiadást, illetve könyv kiskereskedelmet említ a határozat, akkor az alatt minden esetben a tankönyvek nélküli könyvkiadást, illetve könyv kiskereskedelmet kell érteni.

¹³ VJ/52/2013. számú ügyben hozott határozat 56) és 57) pontok.

jelen van. Ekkor az összefonódás miatt csökken az egymással versenyben álló vállalkozások száma, növekszik az összefonódás révén bővülő vállalkozáscsoport piaci részesedése, miáltal jelentős mértékben is csökkenhet a verseny.

- 45) Az érintett vállalkozáscsoportok közül a Libri-Bookline Csoport és a Libri Kiadó Csoport azonos tevékenysége a könyvkiadás és a könyv kiskereskedelem. Ez utóbbi részletes vizsgálatát azonban horizontális összefüggésben az eljáró versenytanács szükségtelennek tartotta, mert a Libri Kiadó Csoport ezt a tevékenységet csak minimális mértékben, és speciális módon (saját kiadású könyvek könyvheti értékesítése) végzi, ami nyilvánvalóan nem ad alapot káros horizontális hatások feltételezésére. .
- 46) A Libri-Bookline Csoport és a Libri Kiadó Csoport együttes részesedése (Magyarország területén, mint érintett földrajzi piacon) a könyvkiadás egésze, mint reálisan szóba jöhető érintett árupiac esetében nem haladja meg azt a mértéket (20 százalék), amely felett a 7/2017. Közlemény 22. ba) pontja alapján felmerülhetnek versenyfelügyeleti beavatkozásra okot adó káros horizontális hatások.
- 47) A könyvkiadáson belüli egyes érintett árupiacoként szóba jöhető csoportok közül csak a szépirodalmi könyvek kiadása esetén haladja meg a Libri-Bookline Csoport és a Libri Kiadó Csoport együttes részesedése a 20 százalékot. Ezen a mértéken belül a Libri-Bookline Csoport részesedése kevesebb, mint 5 százalék, ami a 7/2017. közlemény 22. ca) pontja alapján – a cb) pontban foglalt további feltétel teljesülése mellett – általános esetben kizárja a káros horizontális hatások jelentkezését. Közös irányítás egyedüli irányítássá történő átalakulása esetén azonban a 7/2017. közlemény 24. pontja alapján az irányítás alá kerülő vállalkozáscsoport (jelen esetben: a Libri Kiadó Csoport) piaci részesedését egyenlő (jelen esetben: fele-fele) arányban meg kell osztani közte és a közös irányítóból egyedüli irányítóvá váló vállalkozáscsoport (jelen esetben: a Libri-Bookline Csoport) között. Így számítva pedig mindkét fenti vállalkozáscsoport piaci részesedése meghaladja az 5 százalékot.
- 48) A Versenytanács gyakorlata¹⁴ szerint ugyanakkor horizontális hatás vizsgálatakor jelentősége van annak, ha a vizsgált összefonódás egy korábbi közös irányító egyedüli irányítását eredményezi, ugyanis ebben az esetben „*a legfőbb horizontális versenyaggály, az árak emelése tekintetében általában nincs érdekkülönbség a közös irányítók között. [...] Ilyen esetben fúzió-specifikus horizontális hatás főszabályként nem jelentkezik. A közös irányítóknak az árak emelésében általában meglévő érdekezésszerűségeire tekintettel ugyanis az összefonódás következtében az áremelési képesség, illetve érdekeltség érdemben nem változik.*”. Az eljáró versenytanács szerint jelen esetben sem várható fúzió-specifikus káros horizontális hatás, amit az egyéb releváns körülmények (így a 20 százalékot csak kismértékben meghaladó együttes érintett piaci részesedés, a versenytársak száma, valamint az érdemi piacra lépési akadályok hiánya) is megerősítenek. Minderre tekintettel az eljáró versenytanács szerint az összefonódás következtében a szépirodalmi könyvek kiadása esetében sem valószínűsíthető beavatkozásra okot adó horizontális hatások felmerülése.

Vertikális hatás

- 49) Egy összefonódásnak akkor lehetnek vertikális hatásai, ha az érintett vállalkozáscsoportok a termelési-értékesítési lánc egymást követő fázisaiban tevékenykednek, ami megteremtheti az érdekeltséget arra, hogy az egyik (vagy mindkét) piacon jelentékeny piaci erővel rendelkező vállalkozáscsoport ezt a piaci erőt

¹⁴ A Versenytanács Tpvt.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 2019. 30.27.

kihasználja, azaz valamely (vagy mindkét) piacon versenyt korlátozó magatartást folytasson, lezárva az adott piacot (pl. szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózással, árprés révén stb.). Az eladókénti magas érintett piaci részesedés a vevő oldali versenytársak, a vevőkénti magas részesedés pedig az eladói oldali versenytársak hátrányos helyzetbe hozására teremthet lehetőséget és érdekeltséget.

- 50) Az összefonódással érintett vállalkozáscsoportok tevékenységei között a Libri Kiadó Csoport könyvkiadói és a Libri-Bookline Csoport könyv kiskereskedelmi tevékenységéhez szükséges könyvek beszerzése között azonosítható vertikális (eladó-vevő) kapcsolat. Az összefonódást követően ez a kapcsolat a vállalkozáscsoporton (a Libri-Bookline Csoporton) belülivé válik. Ebből adódóan a Libri-Bookline Csoport érdekeltté válhat abban, hogy a jelenleg a Libri Kiadó Csoport által kiadott könyveket az összefonódást követően kizárólag saját könyv kiskereskedelmi hálózata részére értékesítse (eladói elzárkózás), illetve kiskereskedelmi hálózatában ne értékesítse más kiadók könyveit (vevői elzárkózás). Az eladói és a vevői elzárkózás is megvalósulhat direkt módon (az üzleti kapcsolat létrehozásától vagy fenntartásától való elzárkózással) vagy indirekt módon (olyan kedvezőtlen feltételek alkalmazásával, amelyek mellett az üzletfél számára az üzleti kapcsolat nem ésszerű).
- 51) A Versenytanács fentebb hivatkozott gyakorlata szerint vertikális hatás vizsgálatakor is jelentősége van annak, ha a vizsgált összefonódás egy korábbi közös irányító egyedüli irányítását eredményezi, vertikális hatás vizsgálatakor ugyanis „*a másik közös irányító kiesésének jelentőségét kell értékelni. [...] a vertikális és a portfólió hatás szempontjából a másik közös irányító (mint ebből fakadó korlátozásokban ellenérdekelte fél) [kiesése] [...] erősítheti az azonosított kárelméletek bekövetkezését, hiszen az addig közösen irányított vállalkozásnak a vállalkozáscsoportba kerülésével megszűnik az addigi másik (kapcsolódó piacon nem aktív) közös irányító ellenérdekeltsége a versenykorlátozó stratégiák alkalmazása tekintetében.*”¹⁵

Eladói elzárkózás

- 52) A Libri Kiadó Csoport jelenleg a könyvkereskedők széles skálája részére értékesíti az általa kiadott könyveket és a vizsgálat nem tárt fel arra utaló körülményt, hogy ez akár részben is az Open Book szerepének következménye lenne, így nem valószínűsíthető, hogy az összefonódás e tekintetben változást eredményezne.
- 53) Emellett az is megállapítható, hogy a Libri Kiadó Csoport és a Libri-Bookline Csoport együttes (vagyis a Libri-Bookline Csoport összefonódás utáni) piaci részesedése a könyvkiadás és azon belüli főbb könyvcsoportok esetében is (a szépirodalmi könyvek kivételével jelentős mértékben) alatta marad annak a mértéknek (30 százalék), amely felett valószínűsíthetőek eladói elzárkózáson alapuló káros vertikális hatások.

Vevői elzárkózás

- 54) A Libri-Bookline Csoport részesedése a könyvek kiskereskedelmi értékesítés céljából történő beszerzéséből meghaladja a 30 százalékot, így nem zárható ki nyilvánvalóan a vevői elzárkózáson alapuló káros vertikális hatások.
- 55) Miután a Libri-Bookline Csoport jelenlegi piaci magatartásának alakításában az Open Book-nak nincs szerepe, így a Libri Kiadó Csoport feletti közös irányítói pozíciójának a megszűnése, és a bővülő Libri-Bookline Csoportnak a jövőbeli esetleges vevői elzárkózási lehetősége között nincs közvetlen kapcsolat.

¹⁵ A Versenytanács Tpvt.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 2019. 30.27.

- 56) A Libri-Bookline Csoport jelenleg a könyvkiadók széles körével tart fenn üzleti kapcsolatot, azaz a Libri Kiadóban meglévő közös irányítói szerepe miatt eddig is fennálló elvi érdekeltsége nem tette a vevői elzárkózást üzletileg ténylegesen megvalósíthatóvá. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint az összefonódás e tekintetben sem jár érdemi változással. A Libri Kiadóban tulajdonolt üzletrészei növekedése révén a Libri-Bookline Csoport közvetlen anyagi érdekeltsége erősödik ugyan a Libri Kiadó nyereséges működésében, azonban a Libri-Bookline Csoport az összefonódást követően sem lesz abban a helyzetben, hogy csupán a saját maga által kiadott könyvekből olyan választékot tudjon biztosítani, ami kellően vonzóvá teszi kiskereskedelmi boltjait a fogyasztók szemében. Ezért pedig egy ilyen stratégia alkalmazásakor nagy valószínűséggel nem csak az elzárkózás miatti forgalom kieséssel kellene számolnia, de annak veszélye is fennállna, hogy saját kiadású könyveiből is kevesebbet tudna majd boltjaiban eladni.
- 57) Mindezt együtt értékelve azzal, hogy Libri-Bookline Csoportnak a könyvek kiskereskedelmi beszerzéséből való részesedése nem haladja meg jelentős mértékben a 30 százalékot, valamint, hogy a könyvkiadás piacára történő belépésnek nincsenek számottevő akadályai, az eljáró versenytanács álláspontja szerint a vevői elzárkózáson alapuló, versenyfelügyeleti beavatkozásra okot adó káros vertikális hatással sem kell számolni.

Portfólió-hatás

- 58) A portfólió hatás az összefonódás révén létrejövő vállalkozáscsoport által gyártott (forgalmazott) áruk körének bővüléséből adódik. Ez különösen akkor járhat káros versenyhatásokkal, ha egymást kiegészítő (azonos vevők által vásárolt) áruk gyártói (forgalmazói) kerülnek egy vállalkozáscsoportba. Ebben az esetben ugyanis, ha az egyik vállalkozáscsoport valamely áru(k) piacán magas piaci részesedéssel rendelkezik, akkor az összefonódás következtében bővülő vállalkozáscsoport más áru(k) piacán képes és ösztönzött is lehet versenykorlátozó magatartás (pl. árukapcsolás) érvényesítésére.
- 59) A vizsgálat nem tárt fel olyan körülményt, amely alapján az összefonódás káros portfólió-hatással járhatna.

Összegzés

- 60) Mindezek alapján az eljáró versenytanács – egyezően a Tpv. 71. § (2) bekezdés c) pontja szerinti vizsgálói indítvánnyal – a Tpv. 76. § (1) bekezdés aa) pontja szerinti jelen határozatában megállapította, hogy az összefonódás nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt az érintett piacokon.

VI.

Eljárási kérdések, jogorvoslat

- 61) A Gazdasági Versenyhivatal hatásköre a Tpv. 44. §-án, illetékessége a Tpv. 45. §-án alapul. E rendelkezések értelmében a Gazdasági Versenyhivatal kizárólagos hatáskörrel rendelkezik minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik a bíróság hatáskörébe (Tpv. II. fejezet), illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.
- 62) Az eljáró versenytanács határozatát a Tpv. 73. § (2) bekezdésének alkalmazásával előzetes álláspont készítése és tárgyalás tartása nélkül hozta meg.
- 63) A Tpv. 63. § (4) bekezdésének e) pontja szerint a Tpv. 67. § (4) bekezdésének b) pontja alapján indított eljárásban az ügyintézési határidő 30 nap, ami a Tpv. 63. § (1) bekezdése alapján az eljárás megindulásának napján kezdődik, amely nap azonban a

Tpvt. 64. § (1) bekezdése alapján a napokban megállapított határidőbe nem számít bele. Jelen esetben az eljárás 2020. november 16-án indult. A Tpvt. 63. § (8) bekezdésének 10. pontja szerint az ügyfélnek a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére való felhívásától az azok teljesítéséig terjedő időtartam (a jelen eljárásban: 12 nap) az ügyintézési határidőbe nem számít bele. Minderre tekintettel az ügyintézési határidő 2020. december 28-án járna le. Ezen a napon azonban a Tpvt. 33/B. § szerinti igazgatási szünetre tekintettel a munka szünetel, ezért a Tpvt. 64. § (4) bekezdése alapján az ügyintézési határidő az igazgatási szünetet követő első munkanapon (2021. január 4.) jár le.

- 64) A Tpvt. 80/I. § szerint a jogorvoslatra a Tpvt. XII. fejezetében nem szabályozott kérdésekben az általános közigazgatási rendtartás szabályairól szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.
- 65) Az Ákr. 112. § szerint a hatóság határozata ellen önálló jogorvoslatnak van helye, a 113. § (1) bekezdése szerint a közigazgatási per kérelemre induló jogorvoslati eljárás. A 114. § (1) bekezdése szerint az ügyfél – az önálló fellebbezéssel nem támadható végzések kivételével – a véglegessé vált döntés ellen közigazgatási pert indíthat.
- 66) A közigazgatási per szabályait a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) határozza meg.
- 67) A Kp. 29. § (1) bekezdése az elektronikus kapcsolattartásra a polgári perrendtartás szabályait rendeli megfelelően alkalmazni. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. § (1) bekezdése szerint az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.) alapján elektronikus úton történő kapcsolattartásra kötelezett minden beadványt kizárólag elektronikusan – az E-ügyintézési tv.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon – nyújthat be a bírósághoz.
- 68) Az E-ügyintézési tv. 9. § (1) bekezdése alapján elektronikus ügyintézésre köteles az államigazgatási szerv feladat- és hatáskörébe tartozó ügyben ügyfélként eljáró gazdálkodó szervezet és annak jogi képviselője.
- 69) A Kp. 39. § (1) bekezdése szerint a keresetlevelet – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a vitatott közigazgatási cselekmény közlésétől számított harminc napon belül kell a vitatott cselekményt megvalósító közigazgatási szervhez benyújtani.
- 70) A Kp. 39. § (6) bekezdése szerint – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a keresetlevél benyújtásának a közigazgatási cselekmény hatályosulására halasztó hatálya nincs.
- 71) Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 37. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárásért az Itv.-ben megállapított illetéket kell fizetni.
- 72) Az Itv. 45/A. § (2) bekezdése alapján az illeték alapjára a 39-41. §§-ban foglaltakat, az illeték mértékére a 42. §-ban foglaltakat kell alkalmazni a marasztalási perben, valamint akkor, ha az eljárás tárgya adó-, illeték-, adójellegű kötelezettséggel, társadalombiztosítási járulék- vagy vámkötelezettséggel, versenyfelügyeleti üggyel, sajtótermékkel és a panaszügyek kivételével médiaszolgáltatással, továbbá elektronikus hírközléssel vagy közbeszerzéssel kapcsolatos.
- 73) Az Itv. 62. § (1) bekezdés h) pontja alapján a közigazgatási bírósági eljárásban a felet illetékfeljegyzési jog illeti meg.

- 74) Az Itv. 59. § (1) bekezdése szerint az, akit tárgyi illetékfeljegyzési jog illet meg, mentesül az illeték előzetes megfizetése alól. Ilyen esetben az fizeti az illetéket, akit a bíróság erre kötelez.

Budapest, 2020. december 17.

Dr. Tóth András
a Versenytanács elnöke,
versenytanácstagként eljárva

Dudra Attila
előadó versenytanács tag

dr. Kóhalmi Attila
versenytanács tag